

DOI: <https://doi.org/10.31318/2786-8877.8.2025.355542>
УДК 78.01:78.07(477)"20"(045)

КИЯНОВСЬКА Л. О.

Львівська національна музична академія імені М. В. Лисенка; заслужений діяч мистецтв України, доктор мистецтвознавства, професор, член-кореспондент Національної академії мистецтв України, професор кафедри історії музики (Львів, Україна).

Kyuanovska, Luba. Mykola Lysenko Lviv National Music Academy; Honored Worker of Arts of Ukraine, Doctor of Art Studies (Dr. Hab.), Professor, Corresponding member of the National Academy of Arts of Ukraine, Professor at the Department of Music History (Lviv, Ukraine).

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0117-5078>

lubakyjan@gmail.com

ПРИКЛАДНЕ МУЗИКОЗНАВСТВО В СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ РЕАЛІЯХ

APPLIED MUSICOLOGY IN MODERN UKRAINIAN REALITIES

Термін «прикладне музикознавство» пропонуємо розглядати у двох основних площинах.

У **першій** з них прикладним вважатимемо дослідження, які безпосередньо впливають на структурування музичного життя в соціумі; визначення його стратегії і тактики; гнучкого, відповідного до загального розвитку суспільства, оновлення форм музичної освіти, а також — на індивідуальному рівні — на оптимізацію спілкування з музикою, що сприяє духовному й фізичному розвитку особистості.

Звісно, музична психологія чи соціологія, спрямовані на аналіз реальної ситуації та потреб окремого індивідуума й соціуму загалом, не завжди можуть трактуватися як при-

кладна наука — фундаментальні дослідження в цій царині вельми численні й розмаїті. Протягом понад 200 років розвитку накопичено великий емпіричний матеріал і на цій основі створено сотні праць узагальненого характеру. Ідеться про можливість практичного використання результатів цих досліджень, розширення кола суспільних значень музикознавства, яке має забезпечити методологічну базу для впровадження найефективніших форм застосування музики в індивідуальному та соціальному просторі. Наприклад, нині конче потрібна теоретична база для використання музики в реабілітаційному процесі наших воїнів, допомоги у подоланні посттравматичного синдрому. У суспільному вимірі постають інші виклики, тож необхідно виробити музикознавчу концепцію результативного просування української музики та витіснення російськомовного продукту. Натомість музикознавство, принаймні поки що, може уявлятися «розкішшою всередині іншої розкоші» — чистою наукою всередині високого мистецтва, таким собі небесним притулком муз.

В Україні поки що не діють реальні механізми застосування серйозної музичної культури для соціального впливу: узагалі не функціонують кабінети музичної терапії, не впроваджується музична релаксація, а отже не використовуються можливості національних зразків професійного музичного мистецтва як звукового матеріалу. Не досліджуються системно проблеми ціннісно-змістової сфери особистості в галузі музики, а також пов'язана з ними структура музичного життя, зміст музичних програм радіо і телебачення, потреби й смаки на ринку компакт-дисків тощо. Може здатися, що серйозні музиканти не повинні займатись такими другорядними справами, які відривають їх від чистого мистецтва й науки. Проте важливість прикладного розширення сфер інтересів музикознавців, особливо в сучасному суспільстві, є очевидною. Насамперед це необхідно для прогнозування розвитку музичної ціннісно-змістової сфери особистості в різних вікових категоріях, а також для перспективного впровадження у навчально-виховний процес

форм роботи, що сприяють розвитку в молоді потреби усвідомити ієрархію своїх музичних цінностей і для коригування музичної політики ЗМІ та ринку музичної продукції. Нині всі ці сфери дуже часто залишені на відкуп людям з іншою освітою (педагогічною, інженерною, медичною, журналістською тощо) або навіть відвертим непрофесіоналам — особливо у сфері шоу-бізнесу чи програм засобів масової інформації.

Друга площина прикладного музикознавства умовно може бути визначена як «репрезентативна». Вона здійснюється через використання слова про музику для формування суспільного резонансу на музичні події та формулювання стратегічних завдань музичного мистецтва в соціумі — передусім через популярні музикознавчі тексти в медіа і присутність видатних музикантів у ЗМІ й соціальних мережах як медійних персонажів. Важливо усвідомлювати роль слова про українську музику у створенні її належної позиції в духовному світі як у самій державі, так і за її межами. У цьому контексті можна виділити три важливі функції прикладного музикознавства:

1) репрезентативна — формування позитивного іміджу країни та популяризація української музики через *musical stories*;

2) історико-культурологічна — актуалізація історичної пам'яті і національних архетипів у слові про музику, створення комунікативних спільнот на основі національних музичних інтересів;

3) аналітична — проведення й аналіз соціологічних зрізів у сфері музичних інтересів як важливих показників зрілості та інтелектуально-духовних потреб суспільства.